

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ
II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA
FILOLÓGIA TANSZÉK

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

**З Угорської мови та літератури
для вступників на навчання
за освітнім ступенем «Магістр»**

ÍRÁSBELI FELVÉTELI FELADATOK TÉMAKÖREI

**Magyar nyelvből és irodalomból
„Magiszteri” képzési szintre felvételizők számára**

Берегово / Beregszász

2023

A magyar magiszteri képzés szakmai felvételi vizsgájának követelményrendszere

Magyar nyelv és irodalom

A vizsga formája: Írásbeli (feladatlap kitöltése)

A vizsga időtartama: A felvételi teszt megírására 120 perc áll a rendelkezésére.

A felvételi dolgozat értékelése: A vizsgán összesen 100 pont érhető el: 50 pont a magyar nyelv, és 50 pont a magyar irodalom tárgyköréből.

A vizsgával kapcsolatos tudnivalók:

A felvételi vizsgadolgozat kitöltése csak és kizárólag **KÉK SZÍNŰ TOLLAL** lehetséges, ebből érdemes több darabot is bekészíteni. A feladatlapon személyes adatok megadása és egyéb jelölések (ikonok, smile-k) használata **TILOS**, s a munka érvénytelenítésével jár! A rontott válasz a dolgozatban áthúzással (és nem satírozással), illetve a megfelelő válasz beírásával javítható. Amennyiben a válasz megadására a kérdéssoron belül nem lenne elegendő hely, abban az esetben a dolgozathoz mellékelt üres oldalakon a kérdés számának feltüntetése mellett van lehetőség a kifejtésre. A vizsga során semmilyen segédeszköz (pl. szöveggyűjtemény, vonalzó stb.) használatára nincs szükség!

A felkészüléshez ajánlott szakirodalom, valamint a feladatok összeállításánál felhasznált források:

Bíró Ferenc: *A felvilágosodás korának magyar irodalma*. Budapest, Balassi Kiadó, 1994.

Bókay Antal: *Bevezetés az irodalomtudományba*, Osiris, 2006.

Crystal, David: *A nyelv enciklopédiája*. Budapest, Osiris Kiadó 2003.

Csernicskó István – Hires Kornélia 2008. *Hangtan. Előadások gyűjteménye magyar szakos hallgatók számára*. Jegyzet a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatói számára. Beregszász.

Letölthető: http://www.kmf.uz.ua/hun114/images/konyvek/Csernicsko_Hires_Hangtan.pdf

Csernicskó István – Karmacsi Zoltán 2008. *Szófajtan és morfológia*. Jegyzet a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatói számára, Beregszász. Letölthető: http://www.kmf.uz.ua/hun114/images/konyvek/Csernicsko_Karmacsi_Szofajtan_es_morfologia.pdf

Gintli Tibor – Schein Gábor: *Az irodalom rövid története 2*. Jelenkor, 2007.

Kálmán László–Trón Viktor: *Bevezetés a nyelvtudományba*. Második, bővített kiadás. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XLVIII. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007. <http://budling.hu/~kalman/course/bevezetes/kalmanTron.pdf>

Karmacsi Zoltán 2008. *A mai magyar nyelv táblázatokban és ábrákon*. KMPSZ, Beregszász.

Kenesei István (szerk.) *A nyelv és a nyelvek*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 2012.

Klaniczay Tibor (szerk.): *A magyar irodalom története 1600-ig*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1964.

Kótyuk István 2007. *Mondattani elemzések*. Segédkönyv a magyar nyelvtan tanulmányozásához.

Poliprint, Ungvár. Letölthető: http://www.kmf.uz.ua/hun114/images/konyvek/Kotyuk_Istvan_Mondattani_elemzesek.pdf

Robins, Robert Henry: *A nyelvészet rövid története*. Osiris Kiadó – Tinta Kiadó, Bp., 1999.

Szegedy-Maszák Mihály: *A magyar irodalom története 1800-tól 1919-ig*. Budapest., Gondolat Kiadó, 2007.

Szegedy-Maszák Mihály: *A magyar irodalom története 1920-tól napjainkig*. Budapest., Gondolat Kiadó, 2007.

Témakörök magyar nyelvből

I. Mai magyar nyelv: Hangtan, Szóalaktan, Jelentéstan, Szófajtan, Szókészlettan, Mondattan, Szövegtan, Helyesírás

- 1) A magyar beszédhangok rokonsági rendszere.
- 2) A magyar beszédhangok egymásra hatása a beszédben (hangrendi harmónia, illeszkedés, hasonulás, összeolvadás stb.).
- 3) A beszédhangok osztályozása: a magán- és mássalhangzó fogalma. A magyar magánhangzók és mássalhangzók rendszere, osztályozása.
- 4) A szó fogalma, megjelenési formái. A szókészlet nagysága és az egyén szókincse.
- 5) A szókészlet változása, mozgása; archaizmusok és neologizmusok. A szókészlet eredet és nyelvi rétegek szerinti tagolódása.
- 6) A nyelvi jel és a jeltárgy. A jel és a jelölt közötti viszony. A szójelentés. A szavak típusai a jelentésük szempontjából (alap- és mellékjelentés, homonimák, szinonimák, antonimák, paronimák stb.). A jelentésváltozás; a jelentésbővülés és jelentésszűkülés.
- 7) A szó szerkezete. A szóelem (morf) fogalma, fajtái, kapcsolódásuk sorrendje és módja. Tőmorfémák és toldalékmorfémák. A zéró morféma.
- 8) Az abszolút és relatív tő. A tőtípus fogalma. A névszótövek típusai. Az egy- és többalakú névszótövek.
- 9) Az abszolút és relatív tő. A tőtípus fogalma. Az igetövek típusai. Az egy- és többalakú igetövek.
- 10) Az ige fajtái a cselekvés és a cselekvő egymáshoz való viszonya szerint. Az ige fajtái a cselekvés irányulása és lefolyásának módja (akcióminősége) szerint.
- 11) A szó nyelvtani jelentése. A szófaj fogalma. A szófaji osztályozás szempontjai. A magyar nyelv szófaji rendszere. A többszófajúság és a szófaji átcsapás. Átmeneti és kereszteződő szófaj-kategóriák.
- 12) Az ige: fogalma, alak- és mondattani sajátosságai, osztályozási szempontjai.
- 13) Az igemódok. Az egyes módok jelentése és kifejeződése. Az igeidők. Az egyes igeidők jelentése és kifejeződése. Az igeragozás mibenléte. Az alanyi (iktelen és ikés) és a tárgyas ragozás.
- 14) A melléknév: jelentése, alak- és mondattani sajátosságai; fajtái. A melléknév fokozása, az egyes fokok jelentése és kifejezőmódja.
- 15) A számnév: jelentése, alak- és mondattani sajátosságai; fajtái. A számnevek jelölése és helyesírása.
- 16) A főnév: fogalma, alak- és mondattani sajátosságai. Az egyes főnévi alfajok. A főnév jelei és ragjai. A magyar esetrendszer. A ragozástan értékű szóalakok szerkezete.
- 17) A névmási jelentéstartalom. A névmások fajtái, az egyes névmási alfajok alak- és mondattani sajátosságai. A személynévmások jelentése és alaktani sajátossága. A személynévmások kiegészült (szuppletív) alakjai.
- 18) A határozószó: jelentése, alak- és mondattani sajátosságai; fajtái.
- 19) Az igenevek közös sajátosságai; fajtái. Az egyes igenévi alfajok (főnévi, melléknévi, határozói) alak- és mondattani sajátosságai.
- 20) A névelő, fajtái, funkciói. Az egyes névelőfajok használatának szabályai. A névutó: funkciója, osztályozási szempontjai, fajtái. A névutó-melléknév. A kötőszó: funkciója, osztályozási szempontjai, fajtái. A kötőszók helyesírása és a velük kapcsolatos írásjelhasználat. A mondatszók.
- 21) A szószerkezet: fogalma, fajtái, nyelvtani megformáltsága. Az összetett szószerkezetek alaptípusai.
- 22) Az alany: fogalma, osztályozási szempontjai; fajtái, kifejezőmódja.
- 23) A mondat mibenléte és jellemző sajátosságai, meghatározása. A mondat nyelvtani kifejező eszközei. A mondat osztályozási szempontjai. A mondatok fajtái jelentésük, tartalmuk logikai minősége és tagolódásuk szerint.

- 24) Az állítmány: fogalma, jelentése és modalitása, kifejezőmódja. A kopula funkciója. Az alany és az állítmány egyeztetése. A szám- és személybeli egyeztetés szabályai.
- 25) A tárgy: fogalma; kifejezőmódja; osztályozási szempontjai; fajai.
- 26) A határozó: fogalma; kifejezőmódja; osztályozási szempontjai; fajai.
- 27) A jelző: fogalma; kifejezőmódja; fajai. A jelzős szó szerkezet hangsúlyviszonya. Az értelmező jelzős szerkezet sajátosságai. Az értelmező jelző fajai.
- 28) A mellérendelő összetett mondat: fogalma, fajai, tagmondatai kapcsolódásának módja.
- 29) Az alárendelő összetett mondat: fogalma; szerkezeti sajátosságai; fajai. A többszörösen összetett mondat: fogalma; alaptípusai; helyesírása.
- 30) A szöveg fogalma. A szöveg szerkezete: mikro- és makroszerkezet. A szövegösszetartó erők. Írott és akusztikus szöveg.

II. Magyar irodalom: A magyar irodalom története: Régi magyar irodalom, A felvilágosodás magyar irodalma, A magyar reformkor és romantika irodalma, A XIX. század II. felének irodalma, A XX. század I. felének irodalma, A XX. század II. felének irodalma

- 1) A magyar ösköltészet. A líra ősi típusai. A munkadal, a siratóének, a sámánének. A magyar hősi énekek formája és tovább élése a kereszténység első szakaszában. A magyar nyelvű vallásos irodalom kialakulásának társadalmi szükségszerűsége.
- 2) A magyar nyelvű vallásos irodalom kezdetei. Az eretnekmozgalmak (bogumilok, waldensek, husziták) szerepe az anyanyelvi kultúra fejlődésében.
- 3) A magyar történetírás kezdetei – Anonymus Gesta Hungarorum. Anonymus viszonyulása a szóbeli költészethez. A gesta- és krónikairodalom virágzása. Ákos mester és Kézai Simon krónikáiról munkássága. A Képes Krónika történelemszemlélete. István király törvényei és intelmei. Neveléstörténeti mozzanatok az Intelmekben, a mű időszzerűsége.
- 4) A magyar nyelvű lovagi epika. A Toldi-monda. Egyes balladáink kérdése. (Háznépe védelmében elesett hős, Az elcsalt menyecske.)
- 5) Az Ómagyar Mária-siralom, a Margit-legenda, a Ferenc-legenda. Az első Bibliafordítások.
- 6) A reneszánsz kultúra kezdetei Magyarországon. A reneszánsz társadalmi bázisa. A humanista műveltség kialakulása. Janus Pannonius költészetének elemzése, a humanista történetírás magyarországi képviselői.
- 7) A reneszánsz szépirodalom (az istenes líra, szerelmi költészet, a verses epika) virágzása Magyarországon. Balassi Bálint költői munkássága és jelentősége.
- 8) A felvilágosodás jelentkezése Magyarországon. Új stílusirányok, új műfajok. Bessenyei György és köre. A magyar szentimentalizmus problémái: Kármán József, Dayka Gábor munkássága. Kazinczy Ferenc irodalomszemlélete.
- 9) Csokonai Vitéz Mihály életműve, jelentősége. Stílusirányok vegyülése költészetében: klasszicista, rokokó, szentimentalista költeményei. A *Dorotya* című komikus eposza.
- 10) Irodalmunk a klasszicizmus és a romantika határán: Berzsenyi Dániel költészete. Ódái, elégiái.
- 11) Katona József. A *Bánk bán* című drámája. A magyar romantika kibontakozása. A szellemi élet reformja az 1820-as, 1830-as években. Kölcsey Ferenc pályaképe.
- 12) Vörösmarty Mihály szerepe kultúránkban. A *Csongor és Tünde* című drámai mesejátéka. Hazafias és szerelmi lírája. Kései költészete.
- 13) Stílusfordulat a magyar romantikus költészetben: Petőfi Sándor költészete. Népies korszaka. Elbeszélő költeményei. A Felhők ciklus. Költészete 1846-1847-ben. Látomásos szabadságversei. Szerelmi költészete. Tájéköltészete. Költészete a forradalom idején.
- 14) A posztromantika. Jókai Mór regényművészete. Pályaképe. *Az arany ember* elemzése, értelmezése.
- 15) Kemény Zsigmond prózaművészete. Pályaképe. *A rajongók* elemzése, értelmezése.
- 16) Arany János pályaképe, jelentősége. A Toldi-trilógia. Epikai töredékei. Lírája és balladája.
- 17) Madách Imre. *Az ember tragédiája* című drámai költeménye.
- 18) A líra megújulásának és az elbeszélő próza korszerűsödésének mibenléte a XIX. század utolsó negyedében (Vajda János, Mikszáth Kálmán).

- 19) Az új népiesség kialakulása (Tömörkény István). Gárdonyi Géza nagyregényeinek (Egri csillagok, Isten rabjai, A láthatatlan ember) elbeszélői nagysága.
- 20) A Nyugat első nemzedékének – Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Juhász Gyula, Tóth Árpád, Karinthy Frigyes, Móricz Zsigmond – jelentősége. Babits Mihály „elefántcsonttorony”- elméletének, valamint irodalompolitikai hatalmának bemutatása.
- 21) A Nyugat második nemzedékének –Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, Márai Sándor, Németh László – irodalomtörténeti jelentőségéről.
- 22) A Nyugat harmadik nemzedékének –Weöres Sándor, Radnóti Miklós, Szerb Antal – helye a magyar irodalomban.
- 23) Kassák Lajos (1887-1967) két folyóiratának – Tett (1915-1916), Ma (1916-1925) –, valamint a körülötte felsorakozó alkotók (írók és képzőművészek) a művészeti-irodalmi hagyományokkal történő szembefordulásának hatásáról a magyar irodalomban.
- 24) József Attila költészetmegújító jelentősége. Szépség koldusa. Nem én kiáltok. A Nincsen apám, se anyám kötete. József Attila modern klasszicizmusa és a József Attila-i tiszta költészet. Költészet és cselekvés József Attilánál. A szublimáció, mint szóalkímia. A város peremén. A Külvárosi éj. Mélyülő válság és megoldási kísérletek. Számvetés. Eszmélet. A Dunánál. A Tudod, hogy nincs bocsánat válságélménye. Az Istenes versek. Utolsó versei. Talán eltűnök hirtelen. Íme, hát megleltem hazámat. Szabó Lőrinc élete és munkássága. A Semmiért Egészen című vers világképe. A huszonhatodik év. A Tücsökzene című kötet világa.
- 25) Juhász Ferenc és Nagy László költészetének népszerűsége az 1970-es években. Juhász Ferenc „époszai”, Nagy László „hosszúversei”.
- 26) Tamási Áron regényköltészete. Jégtörő Mátyás. Az Ábel-trilógia.
- 27) Sütő András munkássága. Engedjétek hozzám jönni a szavakat. Anyám könnyű álmot ígér. Drámái. Egy lócsiszár virágvasárnapja. Csillag a máglyán.
- 28) Pilinszky János munkássága. „Költő vagyok és katolikus.” Trapéz és korlát. A hagyományos formák Pilinszkynél. A Harmadnapon kötet. Az Apokrif című költemény jelentősége, mint Pilinszky költői világának összefoglalása.
- 29) Ottlik Géza. Az Iskola a határon jelentősége. Az elbeszélés nehézségei. Az író nyelv- és világszemlélete.
- 30) Örkény István munkássága. Valószerű és abszurd egyesítése. Egyperces novellák. A groteszk látásmód. A Sátán Füreden.

PÉLDATÁR

I. Mai magyar nyelv: Hangtan, Szóalaktan, Szókészlettan, Jelentéstan, Szófajtan, Mondattan, Szövegtan, Helyesírás

Hangtan

1) Egészítse ki a hiányos magánhangzó-táblázatot!

	Hátulképzett (veláris)				Ajakkerekítéses (labiális)			
			Ajakréses (illabiális)		Rövid		Hosszú	
	Rövid	Hosszú			Rövid	Hosszú	Rövid	Hosszú
Felső (zárt)		<i>ú</i>			<i>ü</i>	<i>ű</i>		<i>í</i>
Középső (félzig zárt)	<i>o</i>					<i>ő</i>	<i>(ë)</i>	
Alsó (nyílt)	<i>a</i>						<i>e</i>	
				<i>á</i>				

2) Egészítse ki a hiányos mássalhangzó-táblázatot!

A képzés helye →	Ajakhangok (labiális)				Foghangok (dentális)				Gégehang (larin-gális)					
A képzés módja ↓	Kétajakkal képzett (bilabiális)		Ajakfoghang (labio-dentális)		Elülső (alveoláris)		Hátulsó (poszt-alveoláris)		Elülső (pre-palatális)		Hátulsó (palato-veláris)			
A hangszalagok működése →	Zön-gés	Zön-gétl.			Zön-gés	Zön-gétl.	Zön-gés	Zön-gétl.	Zön-gés	Zön-gétl.	Zön-gés	Zön-gétl.	Zön-gés	Zön-gétl.
Felpattanó zárhangok	<i>b</i>	<i>p</i>			<i>d</i>	<i>t</i>							<i>k</i>	
					<i>r</i>									
Orrhangok	<i>m</i>				<i>n</i>									
Nyelvkö-zépi, ill. ajkak közötti réshangok			<i>v</i>	<i>f</i>		<i>sz</i>		<i>s</i>						<i>h</i>
Zár-réshangok								<i>cs</i>		<i>ty</i>				

3) Írjon egy-egy példát az alábbi mássalhangzó-törvényekre!

- zöngésség szerinti részleges hasonulás, hátraható zöngésedés:
- alaktani kötöttségű előreható teljes hasonulás:
- hangtani kötöttségű affrikációs összeolvadás:
- kiesés:

4) Elemezze az alábbi magánhangzókat!

- *e*
- *á*
- *i*
- *u*

- 5) Elemezze az alábbi mássalhangzókat!
- *t*
  - *k*
  - *r*
  - *f*
  - *dzs*
- 6) Fogalmazza meg, hogy milyen képzésjegybeli eltérés hordozza a jelentéskülönbséget az alábbi, úgynevezett minimális párokban (egy fonémában eltérő szóalakok)!
mecset – meccset, szél – cél, dér – gyér, kád – kán, tör – tőr, szűr – szúr, kör – kor
- 7) Milyen magán- és mássalhangzó-törvények érvényesülnek a kiejtésben az alábbi mondatban?
Mindnyájan ezt mondtuk.
- 8) Milyen magán- és mássalhangzó-törvények érvényesülnek a kiejtésben az alábbi mondatban?
Menj el röntgenre!
- 9) Válogassa szét az alábbi magánhangzó-párokat aszerint, hogy hány képzőmozzanatban különböznek!
e-á, ü-ű, o-í, á-a, u-é, e-ű, ó-ő, ő-i

1 képzőmozzanatban	2 képzőmozzanatban	3 képzőmozzanatban	4 képzőmozzanatban

- 10) Válogassa szét az alábbi mássalhangzó-párokat aszerint, hogy hány képzőmozzanatban különböznek!
p-k, r-s, f-zs, j-c, l-dz, h-ty

1 képzőmozzanatban	2 képzőmozzanatban	3 képzőmozzanatban

- 11) Milyen magánhangzókat takarnak az alábbi meghatározások?
- Alsó nyelvállású (nyílt), hátulképzett ajakkerekítéses rövid magánhangzó:
  - Középső nyelvállású (félizárt), előlképzett ajakréses rövid magánhangzó:
  - Felső nyelvállású (zárt), hátulképzett ajakkerekítéses hosszú magánhangzó:
- 12) Határozza meg, mely mássalhangzókról van szó!
- nyelvközépi, ill. ajkak közötti réshang, ajakfoghang, zöngés:
  - zár-réshang, hátulsó foghang, zöngétlen:
  - nyelvközépi, ill. ajkak közötti réshang, hátulsó foghang, zöngés:
- 13) Írjon példát az alábbi magánhangzó-törvényekre:
- hangrend szerinti illeszkedés:
  - hangrend és ajakműködés szerinti illeszkedés:
  - hangűr (hiátus):
  - magánhangzó-kivetés:
- 14) Írjon egy-egy példát az alábbi mássalhangzó-törvényekre!
- zöngésség szerinti részleges hasonulás, hátraható zöngésedés:
  - alaktani kötöttségű előreható teljes hasonulás:
  - hangtani kötöttségű affrikációs összeolvadás:
  - kiesés:

- 15) Igazolja minimális párok segítségével, hogy a *k* és a *t* fonémák!
- 16) Írja fel a *s* hang rokonsági csoportját!
- 17) Mely hangok rokonai az *i*-nek a) az időtartam, b) az ajakműködés, c) a nyelv vízszintes és d) a nyelv függőleges irányú mozgása szerint?
- 18) Írja le a *t* hang a) képzés helye, b) képzés módja, illetve c) zöngésség szerinti rokonait.
- 19) Milyen magán- és mássalhangzó-törvények érvényesülnek az alábbi mondatban?
„*Inkább mulassatok!*” – mondta.
- 20) Csoportosítsa az alábbi szavakat hangrendjük szerint, írja őket a megfelelő oszlopba!
gomba, körünkben, széna, szőnyeg, gyertya, konyha
(a) magas:
(b) mély:
(c) vegyes:
- 21) Húzza alá az alábbi mondatban azokat a szavakat, amelyek vegyes hangrendűek!
*Az éjjel hazafelé mentem,
Éreztem, bársony nesz inog,
A szellőzködő, lágy melegben
Tapsikoltak a jázminok...*
- 22) Írjon két olyan szót, amelyekben hasonulás megy végbe!
- 23) Írjon két olyan szót, amelyekben összeolvadás megy végbe!
- 24) Írjon két olyan szót, amelyekben a toldalék illeszkedik a tő hangrendjéhez!
- 25) Hány képzőmozzanatban tér el egymástól az e–é, illetve p–c hangpár?

Szóalaktan, Morfológia

- 26) Bontsa szóelemeire a *barátságstalanságotdból* szót, és nevezze meg az egyes szóelemeket!
- 27) Bontsa szóelemeire a *meghamisíthatatlanok* szót, és nevezze meg az egyes szóelemeket!
- 28) Bontsa szóelemeire a *tenni, venne, higgy* és *hinné* szavakat, és nevezze meg az egyes szóelemeket!
- 29) Bontsa szóelemekre a következő szóalakokat! Először vonalakkal határolja el a szóelemeket, majd minősítse azokat a föléljük írt számjegyekkel a következő módon:

szótő – alapszó = 1, képző = 2, jel = 3, rag = 4
r e n d e z h e t ő s é g é b e n   k é p t e l e n s é g é h e z   é r t h e t e t l e n s é g é n e k
- 30) Bontsa szóelemekre a következő szóalakokat! Először vonalakkal határolja el a szóelemeket, majd minősítse azokat a föléljük írt számjegyekkel a következő módon:

szótő – alapszó = 1, képző = 2, jel = 3, rag = 4
t o l o g a t h a t n é k j a   b a r á t a i m é i   t ö r t é n e l m i s é g é t ő l

Szófajtan

- 31) Milyen töltípusba tartozik a *tesz, lesz, vesz, hisz, visz, eszik* és *iszik* ige, és milyen töváltozatai ismertek e töveknek?
- 32) Milyen töltípusba tartozik a *lő, nő, sző, fő, ró* ige, és milyen töváltozatai ismertek e töveknek?
- 33) Írjon két-két szófajtartó és két-két szófajváltó igeképzőt!
- 34) Állapítsa meg az alábbi névszók szófaját! Részletesen térjen ki az altípusokra is!
ügyesebb, Volga, szappan, érzékenység, párt, első
- 35) Határozza meg az alábbi igéket a cselekvés, történéss módja és akcióminősége szerint!
felnő, él, szalad, lő, lefőkez, fűjt, lefejez, szurkol, kirohan, hizlal, üldögél
- 36) Határozza meg, mely típusba tartoznak az alábbi főnevek!
Magyar Tudományos Akadémia, csorda, boltozat, lőpor, növényzet, Magyarország, szarka,
- 37) Tegye az alábbi igéket a megadott alakba! Írja le őket a vonalra!
akar — feltételes mód, jelen idő, egyes szám 1. személy, tárgyas ragozás _____
fut — kijelentő mód, múlt idő, többes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
szeret — felszólító mód, jelen idő, többes szám 1. személy, tárgyas ragozás _____
van — kijelentő mód, jövő idő, egyes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
- 38) Tegye az alábbi igéket a megadott alakba! Írja le őket a vonalra!
olvas — feltételes mód, jelen idő, egyes szám 1. személy, tárgyas ragozás _____
mos — kijelentő mód, múlt idő, többes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
lát — felszólító mód, jelen idő, többes szám 3. személy, tárgyas ragozás _____
ver — kijelentő mód, múlt idő, egyes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
- 39) Tegye az alábbi igéket a megadott alakba!
áll — feltételes mód, múlt idő, egyes szám 3. személy, tárgyas ragozás _____
csap — felszólító mód, jelen idő, többes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
dob — kijelentő mód, múlt idő, többes szám 2. személy, alanyi ragozás _____
dől — feltételes mód, jelen idő, egyes szám 1. személy, alanyi ragozás _____
- 40) Határozza meg az alábbi igék alakját!
szabhatta volna — _____
lőttétek — _____
égni fognak — _____
- 41) Határozza meg az alábbi igék alakját!
rúgtunk — _____
álltuk — _____
cserélhattük — _____
- 42) Csoportosítsa jelentésük szerint az alábbi közneveket!
Asztal, szépség, katonaság, kő, réz, csillagzat, ékezet, kacaj, bőség, gyorsaság, diákság, csont, csontozat, kérvény, vélemény, látvány, állványzat
- 43) Illusztrálja példákkal a főnévi igenév megadott mondatbeli szerepét!
Alany:
Állítmány:
Tárgy:
Határozó:

- 44) Határozza meg az aláhúzott mondatrészek szófaját!
Már mehetnek szabadságra.
Petire rájött a mehetnek.
- 45) Határozza meg az aláhúzott mondatrészek szófaját!
Ne mulass a mások pénzén!
Majd lesz nemulass, ha nem hagyod abba!
- 46) Határozza meg az aláhúzott mondatrészek szófaját!
Legszebb szín a fehér.
Nem a közel érdekli, hanem a távol.
- 47) Mi a névmási jelentés sajátossága?
- 48) Nevezzük meg az alábbi kategóriákba sorolható szófajokat!
Átmeneti szófaj kategóriák:
Kereszteződő szófajok:
- 49) Írjon 2-2 olyan mondatot, amelyekben a *körül* és az *újra* szó más-más szófaji értékben szerepel!
- 50) Nevezzen meg egy-egy:
(a) számnévi mutató névmást: _____
(b) főnévi vonatkozó névmást: _____
(c) melléknévi határozatlan névmást: _____
(d) főnévi általános névmást: _____
- 51) Alkosson cselekvő, műveltető, szenvedő, visszaható és ható igét a *töröl* igéből!
- 52) Milyen névszótő-típusba tartoznak az alábbi névszók?
kő, fiú, fal, mű, vő, árok, bő, három, karó, borjú, bokor, láb
- 53) Sorolja fel és illusztrálja egy-egy példával az igék jeleit és ragjait!
- 54) Sorolja fel és illusztrálja egy-egy példával a módosítószók fontosabb fajait!
- 55) Mi a személyragos határozószó és hogyan keletkezik?
- 56) Sorolja fel példákkal a névszók jeleit és ragjait!
- 57) Határozza meg az alábbi igéket a cselekvő és a cselekvés viszonya alapján!
ír, méltóztatik, ölelkezik, mosat, dobálgat, teletelhet, fürödhet, mosakodik, futkos, adatik, barátkozik, vet
- 58) Határozza meg az alábbi igéket a cselekvő és a cselekvés viszonya alapján!
hizlal, gúnyolódik, lő, ültet, tegeződik, szúratik, telettet, elgázosít, kezdődik, főz, csavarog, értet, sakkozik
- 59) Válogassa szét az alábbi névmásokat aszerint, hogy melyik típusba tartoznak!
ami, mieink, ahány, valaki, nekünk, amennyi
- 60) Válogassa szét az alábbi névmásokat aszerint, hogy melyik típusba tartoznak!
sehol, annyi, ahol, valahány, semennyi, enyém

- 61) Állapítsa meg, milyen szófajúak az alábbi mondat szavai! Húzza alá a megadott válaszok közül a helyeset!
Az volna a legjobb mindannyiunk számára, ha gyorsan befejezhetnénk a megkezdett munkát.
 az: névmás   kötőszó   névelő
 volna: módosítószó   ige   segédige
 a: névmás   névelő   kötőszó
 legjobb: főnév   melléknév   határozószó
 mindannyiunk: számnév   főnév   névmás
 számára: határozószó   számnév   névutó
 ha: kötőszó   igekötő   határozószó
 gyorsan: módosítószó   határozószó   melléknév
 befejezhetnénk: főnévi igenév   ige   melléknévi igenév
 megkezdett: ige   határozói igenév   melléknévi igenév
 munkát: főnév   névmás   ige
- 62) Állapítsa meg, milyen szófajúak az alábbi mondat szavai! Húzza alá a megadott válaszok közül a helyeset!
A magunk készítette szerszámokkal nyilván nem sikerül megjavítanunk ezt az előregedett, özönvíz előtti masinát.
 készítette: ige   melléknévi   igenév
 szerszámokkal: egyedi főnév   gyűjtőnév   elvont főnév
 nyilván: módosítószó   határozói igenév   határozószó
 megjavítanunk: ige   főnévi igenév
 előregedett: ige   melléknévi igenév
 özönvíz: egyedi főnév   gyűjtőnév   anyagnév
 előtti: névutó   melléknév   névutómelléknév
- 63) Állapítsa meg, milyen szófajúak az alábbi mondat szavai! Húzza alá a megadott válaszok közül a helyeset!
Mivel mindig szerette a jó könyveket, sohasem érezte magát egyedül.
 mivel: névmás   kötőszó   módosítószó
 mindig: határozószó   melléknév   névmás
 szerette: ige   melléknévi   igenév
 a: névmás   névelő   névutó
 jó: főnév   melléknév   határozószó
 könyveket: melléknév   névmás   főnév
 sohasem: névmás   kötőszó   határozószó
 érezte: főnévi igenév   ige   melléknévi igenév
 magát: visszaható névmás   személyes névmás   kölcsönös névmás
 egyedül: melléknév   névmás   határozószó
- 64) Állapítsa meg, milyen szófajúak az alábbi mondat szavai! Húzza alá a megadott válaszok közül a helyeset!
A tizenötös autóbusz kanyargós útvonalon szeli át a belvárost, s jöllehet két végállomása nincsen túlságosan távol egymástól, menetideje jóval hosszabb, mint a kettős villamosé.
 tizenötös: sorszámnév   melléknév   tőszámnév
 kanyargós: melléknévi igenév   határozói igenév   melléknév
 belvárost: tulajdonnév   egyedi főnév   gyűjtőnév
 jöllehet: kötőszó   ige   módosítószó
 nincsen: tagadószó   ige   tiltószó
 távol: igekötő   főnév   valóságos határozószó
 villamosé: egyedi főnév   melléknév   birtokos névmás

- 65) Állapítsa meg az alábbi mondat minden szavának szófaját! (Először a fő kategóriát határozza meg, majd ezen belül pontosan jelölje meg az alosztályt, ill. alosztályokat!)
Akár egy halom hasított fa, hever egymáson a világ.
akár	fa
egy	hever
halom	egymáson
hasított	a
- 66) Állapítsa meg az alábbi mondat minden szavának szófaját! (Először a fő kategóriát határozza meg, majd ezen belül pontosan jelölje meg az alosztályt, ill. alosztályokat!)
Várható időjárás: Eleinte erősen felhős idő, sok helyen eső, zápor, később csökken a felhőzet.
várható	sok
eleinte	eső
erősen	később
felhős	csökken
idő	felhőzet
- 67) Az alábbi szövegrészben keresse meg, és írja ki mindazokat a szavakat, amelyek a következő szófaji osztályokba tartoznak:
tagadószó
helyhatározószó
sorszámnév
főnévi igenév
befejezett melléknévi igenév
főnévi kérdő névmás

A földrajzórát nem az osztályban tartották, hanem fent a második emeleten, a természetrajzi teremben. Reggel hát nem kellett lemenni az osztályba, s így csengetés után még késhetett néhány percet, úgyis oly kétségbeesetten törődött és szerencsétlen volt; egész éjszaka álmatlanul fetrengett, ha elszunnyadt. Újra felébredt, a lelkiismeret nem hagyta aludni, s nem bírta elképzelni, hogy mi történt a reskontóval. Iszonyú volt ez, reggelre kábultan és kimerülten virradt, és csak a friss, jéghideg víz ébresztette fel egy kicsit.

- 68) Milyen tőtípusba tartoznak az alábbi szavak?
ifjú (mn), sárga, dicsekszik, tesz, szól, gázol, kéz, hamu, eskü, darázs, bogyó, haszon, vezekel, körte, könnyű, melegszik, illik, csonka, hosszú, homály, köröm, emlékszik, öregszik, szó, tanul, hömpölyög

Lexikológia, Jelentéstan

- 69) Írja le, hány szóelőfordulás, szóalak és szótári szó található az alábbi idézetben!
*Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalásszal jő a sárguló nyár,
S e szőkeségben újra érzem őt.*
Szóelőfordulás:
Szóalak:
Szótári szó:

- 70) Csoportosítsa az alábbi szavakat eredetük szerint!
szív, kréta, száj, szilva, tánc, szerda, iskola, ostrom, kereszt, alma, apa, bilincs, szem, KMTF, egyetem, gyöngy, bársony, galamb, medve, vakáció, céh, polgár.

- 71) Osztályozza típusok szerint az alábbi frazeológiai egységeket!
(a) hol volt, hol nem volt; (b) főnévi igenév; (c) a feledés homályába vész; (d) elhúzza a csíkot; (e) kár a gőzért; (f) szemtelen, mint a piaci légy; (g) Ki korán kel, aranyat lel; (h) Ember, küzdj és bízva bízzál!
- 72) Mely szótárban keresné a *jámbor* szó:
 jelentését:
 helyesírását:
 szinonimáit:
 eredetét:
- 73) Válogassa szét az alábbi szavakat aszerint, hogy hiponimái, kohiponimái vagy hiperonimái egymásnak!
sas, madár, szirtisas, halászsas, gólya, bagoly; fű, virág, árvácska, ibolya, növény, fa, bükk, tölgy, tulipán, rózsza, fenyő, lucfenyő
- 74) Mely szótárban keresné a *fecske* szó:
 jelentését:
 helyesírását:
 szinonimáit:
 eredetét:
- 75) Mely szótárban keresné a *csősz* szó:
 jelentését:
 helyesírását:
 szinonimáit:
 eredetét:
- 76) Osztályozza típusok szerint az alábbi frazeológiai egységeket!
(a) hol volt, hol nem volt; (b) főnévi igenév; (c) a feledés homályába vész; (d) elhúzza a csíkot; (e) kár a gőzért; (f) szemtelen, mint a piaci légy; (g) Ki korán kel, aranyat lel; (h) Ember, küzdj és bízva bízzál!
- 77) Írja fel a *gyümölcsfa* szó jelentésmezőjét!
- 78) Nevezze meg a jelek típusait a jel és a jelölt közötti viszony alapján!
- 79) Írjon 3-3 példát!
 a) többjelentésű szavak:
 b) azonos alakú szavak:
 c) szinonimák:
 d) antonimák:
- 80) Csoportosítsa az alábbi kölcsönzéseket típusok szerint:
májka, infarkt, doverenoszty, konzerva, gripp, kiírat, provodnyik, bufet, bezpekařfőnök, dolgozik (a motor), csenget, pápka, povorotnyiklámpa, vizsgát lead, pénzt cserél, főszesztra.
- 81) Írjon példákat a lexikai kölcsönzések típusaira:
 Közvetlen kölcsönzés:
 Hangalakkölcsönzés:
 Jelentéskölcsönzés:
 Tükörfordítás, tükörkifejezés:
 Hibrid kölcsönzés:

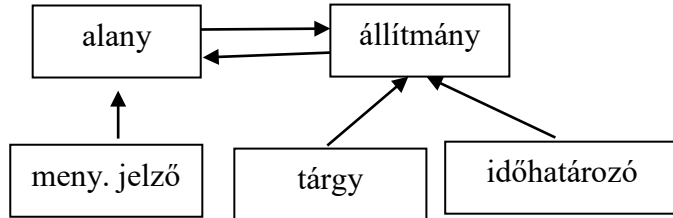
Mondattan

- 82) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy példával a tárgy fajait az alábbi osztályozási szempontok szerint:
1. Tartalma (jelentése) szerint:
    - a)
    - b)
    - c)
  2. Alakja szerint:
    - a)
    - b)
  3. Minősége szerint:
    - a)
    - b)
- 83) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy mondattal az alany fajait!
- 84) Húzza alá és nevezze meg (a határozók és jelzők esetében pontosan) az alábbi mondat mondatrészeit, majd rajzolja fel a mondat ágrajzát!
A Londonban a múlt század közepén megrendezett első világkiállítás hallatlanul nagy sikert hozott.
- 85) Írja ki és elemezze, kifejezőmódját is meghatározva, a határozót:
Szomorú a nyárfaerdő: fodrával a sötét felhő bevonta.” (Népdal)
- 86) Írja ki és elemezze, kifejezőmódját is meghatározva, a határozót:
Minek turbékoltok, bűgő vadgalambok, szerelembe engem minek taszítgattok?” (Népdal)
- 87) Írja ki és elemezze, kifejezőmódját is meghatározva, a jelzőket:
Az öreg felhajtotta a pohárka finom pálinkát.” (Bibó L.)
- 88) Nevezzen meg négy olyan szófajt, amellyel kifejezhető az alany!
- 89) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy példával a határozó lehetséges kifejezőmódját!
- 90) Nevezze meg és illusztrálja két-két példával a minőségjelző fajait!
- 91) Nevezze meg az értelmező jelzős szerkezet három legfontosabb szerkezeti sajátosságát!
- 92) Illusztrálja egy-egy példával a mellérendelő összetett mondat típusait!
- 93) Illusztrálja egy-egy példával az alárendelő összetett mondat típusait!
- 94) Húzza alá és nevezze meg (a határozók és jelzők esetében pontosan) az alábbi mondat mondatrészeit!
Régen Egyiptomban csak a gazdagok palotáit díszítették mesés szépségű kertek.
- 95) Húzza alá és nevezze meg (a határozók és jelzők esetében pontosan) az alábbi mondat mondatrészeit, majd rajzolja fel a mondat ágrajzát!
A magas hegyek kitörölhetetlen képét őrző lélekben felsajdult a régi gyermekkor emléke.
- 96) Határolja el függőleges vonalakkal az alábbi mondat tagmondatait, lássa el őket sorszámokkal, és állapítsa meg a tagmondatok közötti viszonyt, majd rajzolja fel!
Oly korban éltem én a földön, mikor az ember úgy elaljasult, hogy önként, kéjjel ölt... (Radnóti Miklós)

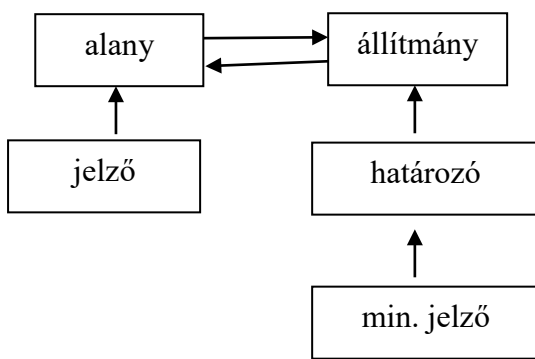
97) Határolja el függőleges vonalakkal az alábbi mondat tagmondatait, lássa el őket sorszámmal, és állapítsa meg a tagmondatok közötti viszonyt, majd rajzolja fel!
Amíg ég a nap s visszajár a kométa, örök dolgok közé legyen neved beszótt. (Babits)

98) Határozza meg a mondat fajtát az öt osztályozási szempont megnevezésével!
Az építésvezetőnek se híre, se hamva.

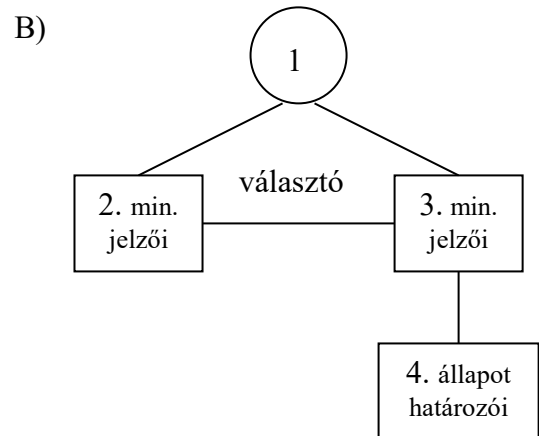
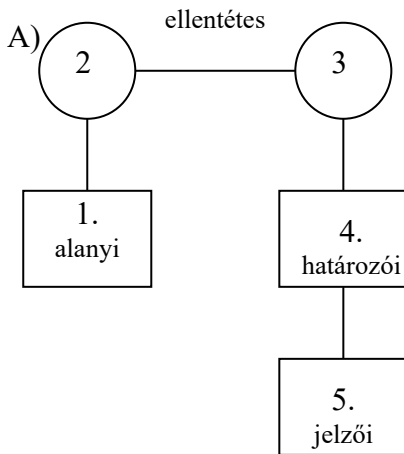
99) Szerkesszen mondatot a megadott ágrajzok alapján!

100) Szerkesszen mondatot a megadott ágrajzok alapján!

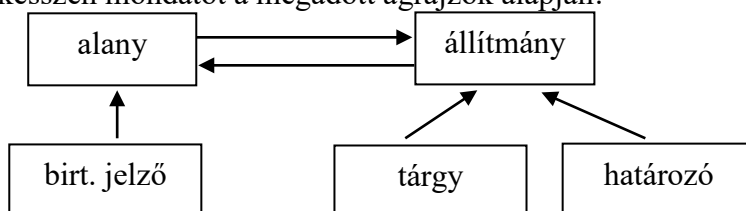

101) Az alábbi ágrajz alapján készítsen többszörösen összetett mondatot!

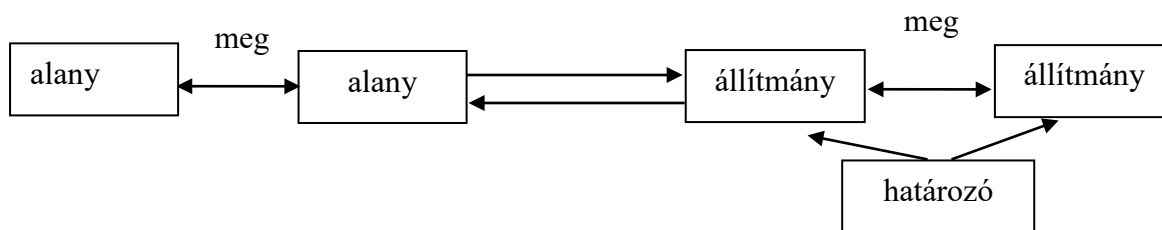

102) Határolja el függőleges vonalakkal az alábbi mondat tagmondatait, lássa el őket sorszámmal, és állapítsa meg a tagmondatok közötti viszonyt, majd rajzolja fel!
Azt mondtam, holnap elmegyek hozzád, de ha úgy alakul, még ma meglátogatlak.

103) Szerkesszen mondatot a megadott ágrajzok alapján!

Szerkesszen mondatot a megadott ágrajzok alapján!

- 104) Állapítsa meg, hány tagmondatból állnak az alábbi többszörösen összetett mondatok, majd határozza meg hogy milyen viszony áll fenn az egyes többszörösen összetett mondat tagmondatai között! Rajzolja fel a mondatok ábráját is!
Lemehetsz focizni, de ne feledd el, hogy még nem készítetted el a házi feladatod és a kuka is tele van a szekrény mellett.
- 105) Állapítsa meg, hány tagmondatból állnak az alábbi többszörösen összetett mondatok, majd határozza meg hogy milyen viszony áll fenn az egyes többszörösen összetett mondat tagmondatai között! Rajzolja fel a mondatok ábráját is!
Váratlan zápor zengett át a tájon, mint szeretők között a hirtelen pörpatvar, mely csak arra jó, hogy fájjon és még forróbb legyen a szerelem.
- 106) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy mondattal az állítmány fajait!
- 107) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy mondattal az alany fajait!

Szószerkezetek

- 108) Nevezze meg az alábbi mellérendelő szószerkezetek típusát!
Anya és gyermeke, nem ő, hanem én, pénzt vagy életet
- 109) Nevezze meg az alábbi alárendelő szószerkezetek típusát!
Táncot jár, munkába megy, Sándor keze, nap égette (terület)
- 110) Nevezze meg és illusztrálja egy-egy példával a mellérendelő szószerkezet típusait!
- 111) Alkosson olyan szószerkezeteket, amelyekben az alább felsorolt szavak először határozószók, másodsor pedig igekötők!
mellé, félre, fenn
- 112) Alkosson olyan szószerkezeteket, amelyekben az alább felsorolt szavak először határozószók, másodsor pedig igekötők!
hátra, haza, le
- 113) Határozza meg a szószerkezetek típusát!
 Elvágtam az ujjam – ..... hegynek megy – ..... hegyek csúcsán – .....
 Ámulok, meg bámulok – ... szorgalmas, csak figyelmetlen – ...hangosa, vagyis érthetően –
- 114) Határozza meg a szószerkezetek típusát!
 Elfelejték nevetni – ..... leülök vacsorázni – ..... késő este – .....
 Reggel is, este is – ..... akár reggel, akár este – .... Este, tehát későn – .....
- 115) Határozza meg a szószerkezetek típusát!
 Töröm a fejem – ..... szemébe néz – ..... bármelyik este – .....
 Jött, látott, győzött – ..... látja, de nem hiszi – ..... látja, hát elhiszi – .....

Szövegtan

- 116) Mi a cím funkciója a szövegben? Milyen fajtái vannak? Írjon példákat az egyes típusokhoz!
Adjon címet a példaszövegnek!
a) _____ c) _____
b) _____ d) _____
- 117) Mitől szöveg a szöveg? Mi a textualitás?
- 118) Mi az anafora, katafora, deixis? Írjon mindegyikre példát!
anafora
katafora
deixis
- 119) Milyen szöveggrammatikai eszközöket ismer? Az alábbi szövegből írjon hozzá példákat!
a) _____
b) _____
c) _____
d) _____
- 120) Határozza meg, és keresse ki a szövegből a globális kohéziót biztosító eszközöket:
izotópia: _____
fókuszmondat: _____
tételmondat: _____
kulcsszó: _____
- 121) Sorolja fel, és röviden ismertesse a szöveg makro- és mikroszerkezeti egységeit! A példaszövegben jelölje római számokkal a makroszerkezeti egységeket, arab számmal jelölje a bekezdéseket.
- 122) Milyen eszközökkel lehet megteremteni az írott szöveg vizuális egybetartozását, elkülönülését más szövegektől pl. egy újság esetében?
- 123) Sorolja fel azokat az eszközöket, amelyek a szöveg akusztikai egységét biztosítják:
élőbeszédben, szóban:

írásban:

Példaszöveg:

Harmadfélszáz évvel ezelőtt a hegytetőző munkácsi vár udvarát Zrínyi Ilona messze vidéken híres virágai díszítették. A gyönyörű virágok között a legeslegszebbek a tulipánok voltak. A hullámos szélű, zöld levélszatórnák közül kiemelkedő csodás virágok tekingettek körül a történelmi levegőjű várudvarban. A tulipánokat a vár úrnője kisfiával, Rákóczi Ferencsel együtt gondozta, locsolgatta. Egy hideg viharos éjszakán a kis Rákóczi habfehér ágyában azt álmodta, hogy édesanyjának tulipánjai megfáztak és nagy veszedelemben forognak. Kilopakodott a kertbe és sorra betakarogatta a szenvedő tulipánokat. Jócselekedete közben megjelent előtte egy angyal, és jutalmul átadott neki egy védelmező aranytrombitát. A tulipánok megmenekültek a pusztulástól. A kis Rákóczi pedig boldogan helyezte el ágya mellé angyali kincsét. Egyszer a vár udvarán játszogatózott. Távoli zajt hallván, a vár falára ment és észrevette, hogy nagy ellenséges lovas sereg közeledett a vár felé. A helyzet végzetesnek látszott. Pillanatok alatt kihozta arany trombitáját, belefűjt. És csodák csodája: a varázstrombita hangjára a tulipánok egymás után színes kacagányú vitézekké lelkesültek, belőlük teljes fegyverzetű lovasok vágtattak elő és mindjárt fiatal vezérük mögé sorakoztak. Rákóczi fehér lován vezette vitéz virághadát az ellenségre és győzelmet aratott.

- 124) Mik a szövegelemzés céljai az általános iskolában?
- 125) Melyek azok a tényezők, amelyek meghatározzák a szövegértést?
- 126) Milyen lépésekre osztható a szövegalkotás folyamata?
- 127) Ismertesse a publicisztikai és tudományos stílus főbb jegyei!
- 128) Mit jelent a szöveg pragmatikai szintű vizsgálata?

Nyelvhelyesség és helyesírás

- 129) Minden sorban húzd alá a helyesen írt szóalakot!
- a) Kodályjal Kodállyal Kodály-jal
- b) Dél-Alföld Dél-alföld Délalföld
- c) Babits-csal Babitscsal Babitssal
- 130) Írd le minden lehetséges helyen elválasztva az alábbi szavakat!
- a) madzagot: .....
- b) megállókig: .....
- 131) A következő szövegben 6 diáknyelvi vagy szlenges kifejezést talál. Húzza alá ezeket, majd a pontozott vonalra írja le a köznyelvi megfelelőjüket! Minden pontozott vonalra egy megoldást írhat!
- Szombaton Marcival elhúztunk korcsolyázni. Alighogy odaértünk, máris jöttek az ismerős arcok. Képzeld, mit alakítottunk, ha már az öcsém is kezdett parázni. Csak akkor hagytuk abba, amikor teljesen lemerültünk, és baromi éhesek lettünk.*
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- 132) Egészítse ki a szavakat a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzóval!
- Sík vidéken nem ismerik ezt a szel...d lófajtát, ő a hegyvidék szülőtte. Nem nagy testű, de sz...vós és eleven állat. A sziklás, meredek ösvényeken, a sz...rdokok peremén biztos érzékkel lép. Ahol elősz...r jár, ott óvatosan lépked. Mind...g kitapogatja azt a követ, amelyre a lábát kapaszkodás közben a megcs...szás veszélye nélkül ráteheti.*
- 133) Mikor kép(en), mikor képp(en)? Pótolja a szavak hiányzó p és pp hangzóit!
- ké....., ekké....., fényké....., bármiké....., városké....., voltaké.....en, ké.....e, semmiké....., máské....., helyzetké....., bármiké.....en, szükségké.....en, ké.....en, máské.....en, helyzetké.....en, szükségké.....*
- 134) Írja le helyesen a hibásan írt szavakat!
- lassu, sűrű, gömbölyű, szomorú, jóízű, savanyu, hű, keserű, hosszú*
- Javítás: _____
- A következő szabályt alkalmaztam: _____
- _____
- Egy-egy saját példa:
- _____
- _____

135) Húzza alá a 6 helytelenül írt szót! Írja le helyesen mind a hatot, majd alkosson velük egy-egy mondatot!

költség, halljuk, roskenyér, tanítja, vasdarab, éjjenek, fatypont, zöldelljenek, talpal, édesanyja, fejdzsd le róla, község, lehunyja, lengyár, aggyuk, találjátok, bányák

Helyesen:

Mondatok:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

136) Írja le betűvel az alábbi számokat!

37, 1234567, 11021, 111

137) Ahol szükséges, pótolja a hiányzó ékezeteket!

agyu, betu, megrendul, kendo

138) Pótolja a *j* vagy a *ly* betűt/betűket!

erké..., páho..., fe...leszt, dere...e

139) Húzza alá a hibásan szótagolt szavakat!

pénz-ünk-ért, bosz-szan-tó, sze-ren-cse, ha-laszt-om

140) Húzza alá a helyes írásmódú változatot!

kétezernégy, kétezer négy, kétezer-négy
látvalátott, látva látott, látva-látott
egyetegyet, egyet egyet, egyet-egyed
lekvároskenyér, lekváros kenyér, lekváros-kenyér

141) Melyik illik a mondatba? A pontok helyére írja be a helyes válasz betűjelét!

Amikor még ... jártam, sokkal többet olvastam.

a) iskolában   b) iskolába

Menj már odébb, mert nem ... tőled a tévét!

a) látjuk   b) lássuk

142) Melyik illik a mondatba? A pontok helyére írja be a helyes válasz betűjelét!

..., hány órákor kezdődik holnap az edzés?

a) Nem tudod-e   b) Nem-e tudod

... moziba jönni?

a) Volna-e kedved   b) Kedved-e volna

143) Egészítse ki a következő szöveget **i**-vel vagy **í**-vel!

Az asztal d__sz__tése

Az asztal alapvető d__sze maga a ter__ték, a s__mára vasalt, __zléses h__mzett abrosztól az __nycsiklandozó, sokat __gérő, __zletes ételig. Ezen k__vül m__nd__g felhasználhatunk virágot és sz__nes gyertyákat is d__sz__tés céljából. Megsz__vlelendő, hogy kerüljük a művirágot és a rik__tó sz__neket. Mivel az étkezést kellemes, sz__vélyes társalgás k__sérheti, nem célszerű, ha az asztald__sz akadályozza, hogy szót válthassunk a szemben ülővel. Régen nagyobb alkalmakkor a hölgyek ter__tétét sz__vesen kiegész__tették egy üd__tő, szol__d virágcsokorral, m__g az urakét egy szál, gomblyukba tűzhető virággal. Ez ma már sajnos nem divatos, de nem is __lletlen, sőt inkább d__cséretes, ha a vendégfogadás sz__nvonalát ezzel is emelni k__vánjuk.

II. Példatár magyar irodalomból

- Pázmány Péter esztergomi érsek, a magyarországi ellenreformáció vezéralakja 1635-ben egyetemet alapított. A helyes válasz betűjelét karikázza be!**
  - Nagyszombaton
  - Budán
  - Pozsonyban
  - Esztergomban
- Milyen stílusban nem alkotott Csokonai Vitéz Mihály? A helyes válasz betűjelét karikázza be!**
  - rokokó
  - klasszicista
  - szenzimentalista
  - barokk
- Az alább felsorolt folyóiratok közül melyekben publikált Ady Endre! Húzza alá a megfelelőt!**

A Hét, Figyelő, Nyugat, Jövendő, Ma, Napkelet, Magyar Génius, Széphalom, XX. század, Új Hang, Magyar Csillag, Szépirodalmi Figyelő, Nagyváradai Napló
- Hogyan folytatódik József Attila költeménye? Mi a költemény címe?**

Itt ülök csillámló sziklafalon.

- Móricz Zsigmond alábbi művei közül melyikben ír le egy falusi lakomát, amely súlyos következményekkel jár. Melyik műről van szó? A helyes válasz betűjelét karikázza be!**
  - Kis Samu Jóska
  - Hét krajcár
  - Barbárok
  - Tragédia
- Melyik eposzi kelléket ismerjük fel az idézetben? A helyes válasz betűjelét karikázza be!**

Ki írta az eposzt, mi a címe?

*Fegyvert s vitézt éneklek, török hatalmát
Ki meg merte várni Szulimán haragját,
Ama nagy Szulimánnak hatalmas karját,
Az kinek Európa rettegte szablyáját.*

  - propozíció
  - invokáció
  - enumeráció
  - peroráció

- Nevezze meg azt a személyt, aki Babits Mihály ismert művében egy cethal gyomrában élt! A helyes válasz betűjelét karikázza be!**
  - Jónás
  - Jób
  - Jeremiás
  - János

8. Melyik **nem** Petőfi Sándor alkotása az alábbiak közül? A helyes válasz betűjelét **karikázza be!**

- a) Szeptember végén
- b) Késő vágy
- c) Minek nevezzetek?
- d) Reszket a bokor, mert...

9. **Jellemezze röviden az alábbi lírai műfajokat!**

- a) elégia _____
- b) óda _____
- c) epigramma _____
- d) episztola _____

10. **Ki a szerző? Mi a költemény címe?**

a) *Hej de messze majomország,
ott terem majomkenyér,
majomablak majomrácsán
majomnótát ráz a szél.*

_____

b) *Belőle nőttem én, mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem, testem is majd e földbe süpped el.*

_____

c) *Hogy rettenetes, elhiszem,
De így igaz.
Ha szeretsz, életed legyen
Öngyilkosság, vagy majdnem az.*

_____

d) *vagy vedd példának a piciny fűszálat:
miért nő a fű, hogyha majd leszárad?
miért szárad le, hogyha újra nő?*

_____

11. **Kik ők, milyen szerepük volt Janus Pannonius életében:**

- a) Grillus – _____
- b) Galeotto Marzio – _____
- c) Guarino – _____
- d) Vitéz János – _____

12. **Kinek melyik művében szerepel?**

- a) Kopjáss István
  - b) Lina
  - c) Makróczy
- _____

13. **Sorolja fel a felvilágosodás korának stílusirányzatait! Társítsa hozzájuk a megfelelő alkotásokat!**

_____

_____

_____

14. Melyik magyar költő múzsája?

- a) Kratochwill Georgina _____
- b) Mednyánszky Berta _____
- c) Losonczy Anna _____
- d) Vajda Julianna _____
- e) Perczel Etelka _____
- f) Brüll Adél _____

15. Az Édes Anna cselekménye nevezetes történelmi dátumon indul. Válassza ki az alábbiak közül a megfelelőt!

- a) 1919. július 31
- b) 1848. március 15
- c) 1896. április 21
- d) 1920. június 4

16. Párosítsa a klasszikus művek szereplőit!

1. Baradlay Ödön	a. Tímea
2. Edward király	b. Palvitz Ottó
3. Noémi	c. walesi bárdok
4. Borbála	d. Kepler

17. Melyik a kakukktojás? A helyes válasz betűjelét karikázza be!

- a) A vaáli erdőben
- b) Nádas tavon
- c) A téli esték
- d) Húsz év múlva

18. Ki írta az Eszmélet c. költeményt? A helyes válasz betűjelét karikázza be!

- a) Szabó Lőrinc
- b) Kosztolányi Dezső
- c) Tóth Árpád
- d) József Attila

19. Értelmezze a következő alkotást! Milyen képzettársításokat indukál a költemény, miben rejlik esztétikai hatása? (terjedelem: kb. 1 oldal)

Pilinszky János: Négysoros

*Alvó szegek a jéghideg homokban.
Plakátmagányban ázó éjjelek.
Égve hagyta a folyosón a villanyt.
Ma ontják véremet.*

20. Ismertesse az olvasóközpontú elemzés menetét az irodalom órán tíz pontban!

21. Ki a szerző? Mi a cím?

*a) De híreket kerestem nemcsak az pennámmal,
Hanem rettenetes bajvívó szablyámmal.
Míg élek, harcolok az ottomán hóddal,
Vigan borítottam hazám hamujával.*

*b) Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára*

28. Kinek a szülőhelye?

a) Tiszacsécse _____	e) Felsőrácegrespuszta _____
b) Nagyszalonta _____	f) Komárom _____
c) Érmindszent _____	g) Szeged _____
d) Zólyom vára _____	h) Sződemeter _____

29. Állapítsa meg a felsorolt művek műfaját!

- a) Szondi két apródja
- b) Toldi estéje
- c) Ködképek a kedély láthatárán
- d) Dorottya

30. Válassza ki a megfelelő választ!

Németh László Iszony című regényének

- a) Kurátor Zsófi a főhőse. Mivel mindent az ő tudatán keresztül látunk, a regényt nevezhetnénk tudatregénynek.
- b) főhősét kislánykorától nagymamává válásáig követi végig, a cselekmény történelmi horizontját jellemző politikai-szellemi eszmékkel párhuzamosan.
- c) főhőse eredendően magányos alkat. A regény egy házassághoz vezető út és maga a házasság történetének elbeszélése, mely házasság megkötetett két egzisztenciálisan egymástól idegen ember között, akik őszintén vagy önáltató hazugságok által, illetve társadalmi szokások miatt, a bekövetkezett tragikus végkifejletig megmaradnak ebben az intézményben.
- d) főhőse medika. Az 1920-as években játszódó történet ifjú medikájának apja iránti vonzódása, önmegtartóztató életvitele tulajdonképpen a világ kuszaságaitól való menekülni akarás, a tiszta emberi életre való vágyódás szép metaforája.

31. Igaz vagy hamis az alábbi állítás? A megfelelőt karikázza be!

József Attila első verseskötete a Szépség koldusa.

Igaz Hamis

32. Berzsenyi Dániel írta a magyar irodalom napjainkig egyik legismertebb elégiáját, amelynek címe:

- a) Visszatekintés
- b) Szeptember végén
- c) A közelítő tél
- d) Ősszel

33. Nevezze meg Kosztolányi Őszi reggeli című versének költői eszközeit (különös tekintettel a képi stíluseszközökre)!

*Ezt hozta az ősz. Hús gyümölcsöket
üvegtálon. Nehéz, sötét-smaragd
szőlőt, hatalmas, jáspisfényű körtét,
megannyi dús, tündöklő ékszerét.
Vízcsöpp iramlík egy kövér bogyról,
és elgurul, akár a briliáns.
A pompa ez, részvételen, derült,
magába-forduló tökéletesség.
Jobb volna élni. Ámde túl a fák már
aranykezűkkel intenek nekem.*

34. A Nyugat c. folyóirat megjelenésének időszaka:

a) 1906 - 1919	c) 1910 - 1938
b) 1908 - 1941	d) 1890 - 1914

35. **Mikor játszódik a Bánk bán című dráma? Ki a mű írója?**
 a) 1956
 b) 1849
 c) 1772
 d) 1213
36. **Az alább felsoroltak közül melyik regény nem Kemény Zsigmond alkotása? A megfelelőt karikázza be!**
 a) Özvegy és leánya
 b) Zord idő
 c) Szerelem és hiúság
 d) A kőszívű ember fiai
37. **Ki írta az Oszlopos Simeon című drámát? A megfelelőt karikázza be!**
 a) Örkény István
 b) Weöres Sándor
 c) Sarkadi Imre
 d) Pilinszky János
38. **Melyik nem Weöres Sándor kötet? A megfelelőt karikázza be!**
 a. Merülő Saturnus
 b. Harmadnapon
 c. Psyché
 d. Télország
 e. Ha a világ rigó lenne
39. **Elemezze és értelmezze Arany János Kertben című versét! (terjedelem: kb. 1-1,5 oldal)**

*Kertészkedem mélán, nyugodtan,
 Gyümölcsfáim közt bíbelek;
 Hozzám a tiszta kék magasból
 Egyes daruszó tévelyeg;
 Felém a kert gyepűin által
 Egy gerlice bűgása hat:
 Magános gerle a szomszédban -
 S ifjú nő, szemfödél alatt.*

*Kevés ember jó látogatni,
 Az is csak elmegy hidegen:
 Látszik, hogy a halott szegény volt,
 Szegény s amellet idegen.
 Rokonait, ha van rokonja,
 Elnyelte széles e világ;
 Nem nyit be hozzá enyhe részvét,
 Legföljebb... a kíváncsiság.*

*Műhely körül a bánatos férj
 Sohajtva jár, nyög nagyokat;
 Ide fehér lenek deszkái,
 Épen azok közt válogat.
 Amaz talán bölcső leendett,
 Menyegzős ágy eme darab:
 Belőlük elhunyt hitvesének
 Most, íme, koporsót farag.*

*Siránkozik a kised árva,
Amott sir öntudatlanul;
Ha nő szegény, az életkönyvből
Nehéz első betűt tanul!
Ölében rázza egy cselédlyány,
Duzzogva fel s alá megyen:
"Sírj no, igazán sírj!" kiált rá,
S megveri, hogy oka legyen.*

*Kertészkedem mélán, nyugodtan,
A fák sebeit kötözöm;
Halotti ének csap fülembe...
Eh, nékem ahhoz mi közöm!
Nem volt rokon, jó ismerős sem;
Kit érdekel a más sebe?
Elég egy szívnek a magáé,
Elég; csak azt köthesse be.*

*Közönyös a világ... az élet
Egy összezsúfolt táncterem,
Sűrög-forog, jó-megy a népség
Be és ki, szünes-szüntelen.
És a jövőket, távozókat
Ki győzné mind köszönteni!
Nagy részvétel, ha némelyikünk
Az ismerőst... megismeri.*

*Közönyös a világ... az ember
Önző, falékony húsdarab,
Mikép a hernyó, telhetetlen,
Mindég előre mász s - harap.
S ha elsöpört egy ivadékot
Ama vén kertész, a halál,
Más kél megint, ha nem rosszabb, de
Nem is jobb a tavalyinál.*

(1851)